

MET GESLOTEN VUISTEN

Johan Verstreken

Met gesloten vuisten

Opgetekend door Carlos Alleene

© 2015 –Johan Verstreken & Uitgeverij Vrijdag
Jodenstraat 16, 2000 Antwerpen
www.uitgeverijvrijdag.be

Omslagontwerp: Mulder van Meurs, Amsterdam
Vormgeving binnenwerk: theSWitch, Antwerpen
Foto auteur: Adriaan Huys

NUR 740
ISBN 978 94 6001 364 5
D/2015/11.676/276

e-boek ISBN 978 94 6001 365 2

1ste druk oktober 2015
2de druk oktober 2015

Niets van deze uitgave mag door middel van elektronische of andere middelen, met inbegrip van automatische informatiesystemen, worden gereproduceerd en/of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

De uitgever heeft ernaar gestreefd de relevante auteursrechten ten aanzien van de gepubliceerde foto's te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

Voorwoord

Ergens in de jaren tachtig, het decennium waarin de mode ondraaglijk lelijk was – ongeveer alle mensen leken marsmannetjes – zag ik Johan Verstreken. Meer bepaald op de televisie.

Hij spatte gewoon van het scherm. Dat kwam onder meer door zijn iconische oogopslag. Die stralende oogopslag zou één van zijn handelsmerken worden.

Mensen met te veel verbeelding beweerden zelfs dat hij half mens – half hertenjong was. Onzin natuurlijk. Maar een mens zonder epitheton is een grijze muis. Dan liever Bambi!

Ik leerde Johan kennen op de VRT. Hij was volledig opgetrokken uit vriendelijkheid en enthousiasme. Opgesmukt met zachte maar vastberaden ambitie. Zijn standaardtaal was perfect. Bij andere tv-makers klinkt hun streek er wel eens door. Bij hem hoorde je nooit de zee.

Johan wist heel goed waar hij mee bezig was. Hij koos altijd voor de smaak van de mensen, omdat hij zelf een mens onder de mensen is.

Geen moeilijke jongen, nooit.

Hij deed De Nationale Loterij, een metafoor voor geluk denk ik soms. Hij maakte *De Muziekdoos*, een pretentieloze goedgezinde lichte liedjesshow. Hij dolde met The Spice Girls en dat ging hem verbazend goed af. Het klopte allemaal.

We leerden elkaar echt kennen bij *De Droomfabriek*. Hij was de publieksopwarmer. We deden dat vaak samen omdat ik het niet kon laten.

Die live-shows werden legendarisch. De sfeer knalde van het scherm. Hier en daar ontplofte er een tv-toestel. Ik ben Johan daar nog altijd erg dankbaar voor.

Later verbaasde hij ons met *Van a-1, van a-2* en het kinderkonijntje *Hopla* op Ketnet.

En toen kwam de politiek. Eerst in Oostende en dan in het Vlaams parlement. Een taak die hij duidelijk heel ernstig neemt.

En toch bleef ik met vragen zitten. Waar komt die gedrevenheid vandaan? Bij een artiest weet je: het is de artistieke dwang, het onafwendbare kronkelende bestaan. Maar Johan is anders. Hij is geen zelfingenomen artiest, geen moeilijkdoener. Hij is een jongen van het volk. Een dienaar van de mensen.

Waarom is hij zo bevlogen? Waarom is hij zo'n doorzetter? Waarom wil hij altijd het goede? Waarom werd

hij nooit cynisch? Waarom schoot hij zo goed op met zoveel Vlaamse en internationale artiesten, politici en gewone mensen?

Beste lezer, u raadt het nooit, maar de antwoorden vindt u in dit boek.

Bart Peeters

INLEIDING

Wat heeft Johan Verstreken te vertellen?

Wie in hemelsnaam is Johan Verstreken? Waarom moet hij zo nodig een boek schrijven? Wat heeft hij eigenlijk te vertellen? Ik hoor het sommige kritische geesten al hardop denken. Sta me toe een en ander toe te lichten.

Op mijn veertiende zei ik op een dag tegen mijn moeder: 'Later als ik groot ben schrijf ik een boek. Niemand zal geloven wat we beiden tot nu toe hebben meegemaakt.' Een titel had ik al: *Met gesloten vuisten*. Een van mijn leraren had op school namelijk opgemerkt dat ik vaak met gesloten vuisten rondliep.

'Is er iets? Wat zit je dwars?' vroeg hij mij. Ik haalde mijn schouders op en negeerde zijn vraag. De man herhaalde voor de zoveelste keer zijn vraag: 'Johan, wat scheelt er?'

Ik vertelde hem dan maar over de echtscheiding van mijn ouders. Hoe moeilijk mijn moeder het had en hoe ik haar als jonge snaak probeerde te beschermen. Ik was de man in huis en kon niet tegen het onrecht dat haar werd aangedaan.

Nog altijd heb ik het moeilijk met elke vorm van onrechtvaardigheid, duld ik geen pesterijen en neem ik het op voor de zwakkeren in de samenleving.

Door hard te werken en in mezelf te blijven geloven heb ik de afgelopen jaren zowel in de media- als in de politieke wereld – soms met vallen en opstaan – een boeiend parcours afgelegd. Een behoorlijk druk leven, nu ik naar mezelf in de spiegel kijk en me een aantal vragen stel. Wie ben ik? Wat wil ik? Waar wil ik nog heen? Wil ik al dan niet met iemand op een harmo-nieuze manier oud worden? En met wie? Enzovoort. Ik ben er zeker van dat veel lezers zich in mijn verhaal zullen herkennen. Voor sommigen zal het een hart onder de riem zijn. Voor anderen iets helemaal anders. Ten slotte draag ik dit boek graag op aan de sterkste vrouw die ik ken, mijn moeder. Alsook aan mijn petekinderen en iedereen die het op een of andere manier moeilijk heeft in het leven. Vergeet vooral niet: hoop doet leven!

Mijn dank gaat als slot uit naar volgende personen zonder wie *Met gesloten vuisten* niet mogelijk zou zijn geweest: fotograaf Adriaan Huys, Belinda, Goedroen, Hein, Rudy Vanschoonbeek en zijn team van uitgeverij Vrijdag en alle vriendinnen en vrienden, collega's, bekenden en minder bekenden die ik op mijn levenspad mocht ontmoeten of mij inspireerden. Een speciaal woord van dank ook voor Carlos Alleene die mijn levensverhaal optekende.

Johan Verstreken

HOOFDSTUK 1

Maurits weet Anne-Marie te charmeren

De oorlogsjaren

Mijn biografie is onlosmakelijk verbonden met die van mijn moeder, Anne-Marie Julet. Haar levensverhaal, dat ik aan de hand van urenlange gesprekken en documenten uit het familiearchief heb genoteerd, begint in Bredene. Isidore L., haar grootvader, groeit er samen met zijn zussen op in ‘De leeuw van Vlaanderen’. Een café in de schaduw van de kerk van Bredene-Dorp. Daar ontmoet hij op een dag Mathilde B. Een meisje dat van aanpakken weet. Dagelijks trekt ze langs rustige landwegen van Bredene naar Klemskerke, waar ze in een weide de koeien van haar ouders melkt.

Mathilde en Isidore kunnen het goed met elkaar vinden. Het duurt dan ook niet lang alvorens beiden in het huwelijksbootje stappen. Het echtpaar krijgt vier kinderen: Yvonne, Martha, Maria en Gaston. Het geluk zit hen aanvankelijk niet mee. Yvonne sterft enkele dagen na haar geboorte. Maria wordt nauwelijks twee jaar oud.

Ondanks deze tegenslagen blijft vader Isidore uiterst ambitieus. Hij wil het als aannemer maken. Zo bouwt hij de parochiekerk van Bredene-Duin, het zeesanatorium in De Haan, de watertoren in de Oostendse vuurtorenwijk, de Heilig Hartkliniek plus heel wat woningen in de kuststreek.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog geeft de Duitse bezetter hem opdracht langs de kustlijn bunkers te bouwen. Zijn werknemers, die meestal in armoede leven, dragen hem op handen. Ze smeken Isidore om toch maar opdrachten voor de Duitsers uit te voeren. Het zal hem na de oorlog zuur opbreken. Ofschoon hij nooit een uniform heeft gedragen, wordt hij als een 'zwarthemd' gebrandmerkt. Van collaboratie beschuldigd, wordt hij in zijn woning door leden van de Witte Brigade overvallen. Een van hen bedreigt hem met een revolver en schreeuwt: 'Isidore, we moeten uw papieren hebben. Begrepen?'

'Die heb ik niet,' antwoordt Isidore met overslaande stem. Mathilde, door hevige schrik bevangen, laat zich ontvallen dat ze documenten onder hun matras hebben verborgen. Alles, inclusief zijn eigendommen, wordt in beslag genomen. Onder het oog van zijn werknemers wordt hij gearresteerd en naar de gevangenis van Brugge overgebracht. Isidore L., die de hele oorlog niemand heeft verraden en vele gezinnen voor armoede heeft behoed, is een gebroken man. Het feit dat zijn zussen op straat kaal worden geschoren en uitgejoeld, kwetst hem diep. Zonder te zijn veroordeeld, overlijdt hij aan de gevolgen van een hartinfarct in de gevange-

nis. Uit documenten van het familiearchief blijkt dat hij door met de Duitse bezetter samen te werken niet puissant rijk is geworden. Voor het geld hoefde hij geen opdrachten van de Duitsers te aanvaarden. Al voor de Tweede Oorlog was hij een gefortuneerd burger. Een groot deel van zijn vermogen had hij eerder in goudstaven omgezet en ze gedurende de oorlog in zijn tuin begraven. Ze worden jaren later tijdens het slopen van de woning in de Duinenstraat in Bredene, waar zijn weduwe tot haar overlijden bleef wonen, niet teruggevonden.

Meme Martha en haar dochters

Hoe Martha L., dochter van Isidore en Mathilde, haar toekomstige man Laurent Julet leert kennen, is een verhaal apart. Adelin Julet, een Waal die met zijn Limburgse echtgenote Josephine Beken naar Bredene is uitgeweken voor een job in de elektriciteitsfabriek, is een vooruitziend man. Met onderhoud en takelen van auto's valt volgens hem vlot geld te verdienen. Daarom besluit hij voor zijn zonen Laurent en Adelin een garage te bouwen. Hij doet hiervoor een beroep op aannemer Isidore L. Laurent, die een opleiding heeft gevolgd aan de Université de travail in Charleroi, is een vakbekwaam automecanicien.

Het valt aannemer Isidore L. op dat hij een boontje heeft voor zijn dochter Martha. Beiden worden op elkaar verliefd en besluiten te trouwen. Het jonge

koppel gaat boven de garage wonen. De zaak, aan de Eduard Moreauxlaan – de vroegere Congolaan – in Oostende, is succesvol. Louter van de opbrengst van de benzinepomp kan comfortabel worden geleefd. Een van de vaste klanten is prins-regent Karel. Na verloop van tijd gaan de broers Laurent en Adelin, in onderling overleg, zakelijk uit elkaar. Laurent krijgt een leidinggevende functie in de elektriciteitsfabriek aan het kanaal op de grens tussen Bredene en Oostende. Adelin blijft tot zijn pensionering de garage uitbaten.

Na de geboorte van Gisèle, hun eerste dochter, verhuizen Martha en Laurent midden de jaren dertig naar een appartement boven café Tivoli in de Oostendse wijk Opex. Gisèle is een zorgenkind. Ze krijgt geregeld epilepsieaanvallen en wordt door haar ouders verwend.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog vlucht het gezin naar het naburige Brugge. Laurent en Martha zijn ervan overtuigd dat de stad, omwille van zijn historisch verleden, niet door de Duitsers zal worden gebombardeerd.

In 1942, zeven jaar na haar zus, wordt Anne-Marie geboren. Na de oorlog vestigt het gezin zich in de wijk Sas in Bredene. Haar hele jeugd zorgt Anne-Marie voor haar oudere zus. Ze weet perfect wat haar te doen staat bij een epilepsieaanval: hard op haar gezicht slaan tot ze weer tot bewustzijn komt. Is Gisèle een goede leerlinge op school, dan is Anne-Marie een speelvogel. Zit Gisèle geconcentreerd haar huiswerk te maken,

dan zet Anne-Marie de radio aan. *Only you* van The Platters is een van haar favoriete liedjes. Of ze zingt op school het soldatendeuntje 'Ik sta op wacht...en denk aan jou...met mijn gat in de gracht.'

'Je gaat naar school om te studeren. Niet om dit soort onnozele liedjes te zingen,' riposteert Gisèle. Beide zussen verschillen sterk van elkaar. Anne-Marie is een belhamel die weinig belang aan haar uiterlijk hecht. Gisèle daarentegen wil er altijd mooi uitzien. Er gaat geen avond voorbij of ze gaat met krulspelden in haar haar slapen.

Optreden in 'Het Wit Paard'

Anne-Marie is elf jaar als ze op een dag Rose d'Ivry, die balletdans geeft in de parochiezaal van de wijk Sas, ontmoet. Na enkele geïmproviseerde oefeningen aan de tapkast valt het Rose op dat zij en haar vriendin Jeanine talent hebben. Behalve tapdans leert mevrouw d'Ivry in haar appartement, vlakbij de galerie van kunstenaar Jef Van Tuerenhout op de dijk van Oostende, ook choreografie en acrobatie aan. Samen met andere meisjes gaat Anne-Marie er geregeld les volgen en oefenen. Ballet is haar grote passie. Van tante Nelly, haar doopmeter, die het niet breed heeft, krijgt ze een paar balletschoenen cadeau. Dat is niet naar de zin van haar vader. Hij wil niet dat de aandacht van zijn opgroeiende dochter meer uitgaat naar dansen in plaats van studeren.

Omwille van de Waalse afkomst van haar vader is de voertaal thuis Frans. Het zorgt voor hilarische situaties in het gezin. Als Anne-Marie, vooral uit gemakzucht, haar vader vraagt haar te helpen bij haar huistaak Frans, antwoordt hij dat ze beter een Frans woordenboek kan raadplegen. Huiswerk maken is allerminst aan haar besteed. Na schooltijd schuift ze in de huiskamer liever tafel en stoelen opzij om op de tonen van de radio te dansen dat het een aard heeft. Ze droomt van een carrière als balletdanseres. Na een jaar hard oefenen kondigt lerares d'Ivry, tot vreugde van alle meisjes, enkele optredens aan.

De beste leerlingen van de klas mogen tijdens het weekend van Pasen in 'Het Wit Paard' optreden. Nadien staat het casino van Oostende op het programma. Anne-Marie kan haar geluk niet op als ze, voorzien van een pakje margarine, in 'Het Wit Paard' arriveert. Ze wordt er, net als andere meisjes, vakkundig geschminkt. Na elk optreden smeert ze haar gezicht met margarine in om het vervolgens met een doekje schoon te vegen. Meisjes die ouder zijn dan twaalf jaar ontvangen na afloop vijfhonderd frank voor hun optreden. Anne-Marie wordt met een paasei, gevuld met pralines, naar huis gestuurd.

Optreden in 'Het Wit Paard' en het casino vindt haar vader maar niets. Hij is er heilig van overtuigd dat een carrière als danseres van korte duur is. En wat dan? Zijn dochter kan maar beter aan een job met een financiële garantie denken.

Laurent Julet is niet bepaald een vrolijke Frans. Als gevolg van een bronchitis opgelopen tijdens de Eerste Wereldoorlog kampt hij met ernstige astma. Hij is vaak ziek. Het verklaart zijn nogal nors karakter. Martha heeft het niet makkelijk met haar man. 's Nachts kan hij niet slapen wegens ademhalingsproblemen. Elke dag dweilt ze hun woning stofvrij en sprenkelt eau de cologne op de beddenlakens. Ze waakt er tevens over dat Gisèle haar medicatie tegen epilepsie inneemt. Aan haar is een goede verpleegkundige verloren gegaan.

Vader Julet is uiterst streng voor zijn dochters Gisèle en Anne-Marie. Naar een bal in de buurt gaan is uit den boze. Een bekrompen geest is hij allerminst. Zijn opvattingen over Kerk en religie zijn behoorlijk kritisch voor die tijd. Pastoors beschouwt hij als gewone mensen. Met hun opvattingen is hij het lang niet altijd eens. Hij is ervan overtuigd dat getrouwde koppels, die volgens de pastoor veel kinderen op de wereld moeten zetten, arm blijven. Op die manier ontsnappen ze niet aan de invloed van de Kerk die erop wijst dat seks, zonder het doel van voortplanting, een doodzonde is. Hij begrijpt ook niet dat katholieke vrouwen, na een bevalling, een zuiveringsritueel met wijwater ondergaan. Alsof het bevallen van een kind zonde is. Gelovige mensen die onderdanig knikken voor pastoors vindt hij maar niks. Het bewijst vooral de machtspositie van de clerus.

Van Kajotster tot voorbeeldige bruid

Om aan de beslotenheid van de wijk Sas in Bredene te ontsnappen, volgt Anne-Marie als zestienjarige een cursus in Ardoeie voor monitrice. Ze leert er hoe je je in een bos of in een vreemde omgeving met een kompas kunt oriënteren. 's Avonds speelt ze poppenkast voor een publiek dat hoofdzakelijk uit nonnen en pastoors bestaat. Echte poppen heeft ze niet. Inventief als ze is, heeft ze die door aardappelen met een doekje er omheen vervangen.

Iedereen reageert enthousiast. Ze is als monitrice meer dan geslaagd. Onder invloed van de charismatische Jozef Cardijn wordt Anne-Marie een jaar later Kajotster. Het valt de leiding op dat haar sociaal engagement groot is. Als haar gevraagd wordt of ze zin heeft om ontspanningsleidster te worden, aarzelt ze geen moment.

Gedurende twee jaar volgt ze hiervoor een opleiding. Een keer in de maand reist ze per trein naar Brussel, waar ze het weekend doorbrengt in een huis dat Cardijn van sympathisanten ter beschikking heeft gekregen. Ze leert er onder leiding van een Duits choreograaf samen met andere meisjes verschillende dansen aan. Eenmaal haar opleiding erop zit, trekt ze samen met de verantwoordelijke van de Kajotsters van de ene gemeente naar de andere in West-Vlaanderen om aan jonge vrouwen dansles te geven.

Nu en dan organiseren de Kajotsters dans-en feest-avonden.

Op een van die feestjes in Bredene zijn ook enkele Chirojongens aanwezig. Als gewestelijke ontspanningsleidster is ze er voor het dansgedeelte verantwoordelijk. Nadien runt ze de bar.

Een van de aanwezige jongeren is een zekere Maurits Verstreken. Alert als hij is, verneemt hij in minder dan geen tijd dat het meisje dat de bestellingen noteert Anne-Marie heet. Zonder de minste aarzeling knoopt hij in Algemeen Nederlands een gesprek met haar aan. Als hij verneemt dat ze in de wijk Opex woont, vertelt hij haar tussen neus en lippen dat hij technisch bediende is bij Glaverbel in Zeebrugge. Tot een echt gesprek komt het niet. Anne-Marie heeft het die avond te druk.

Maurits is duidelijk in de ban van haar ravissante verschijning. Hij doet alles wat in zijn mogelijkheden ligt om haar aandacht te krijgen. Ontmoet hij haar toevallig op straat dan vraagt hij haar wanneer hij haar eens lang mag spreken. Ze wimpelt hem telkens af met de smoes dat ze geen tijd heeft. Of dat ze dringend de bus naar haar werk moet nemen. Ze heeft allerminst zin in een relatie.

Mooiprater en charmeur met talent

Aan de pastoor van de parochie vraagt ze hoe hij over Maurits denkt. Tot haar verbazing houdt de dorpsheerder zich op de vlakte. Via een goede kennis verneemt ze na verloop van tijd dat Maurits niet als bediende, maar als arbeider bij Glaverbel is tewerkgesteld. Om een niet te achterhalen reden is hij ook uit de Chiro gezet. Ook al houdt ze hardnekkig de boot af, hij blijft haar het hof maken.

Het overlijden van haar vader grijpt hij aan om haar een lange brief te schrijven. Ze kan altijd bij hem terecht voor steun en troost. Alle middelen zijn goed om de aantrekkelijke Anne-Marie emotioneel in te palmen. Hij zet alles op haren en snaren om in de gunst van haar te komen. Dat zijn vader een alcoholicus was die zelfmoord heeft gepleegd. Of dat hij door zijn stiefvader werd verstoten. Verhalen die het midden houden tussen waarheid en verzinsel.

Het valt haar wel op hoe snel Maurits iets onder de knie heeft. Zonder ooit een les notenleer te hebben gevolgd, speelt hij moeiteloos op accordeon of piano de liedjes van het Eurovisiesongfestival na. Schetsen en tekenen kan hij als de beste. Het meest onder de indruk is ze van zijn fenomenaal geheugen. Het tv-journaal van begin tot einde navertellen is voor hem een fluitje van een cent. Hij speelt ook uitstekend banjo en gitaar. Al zingend weet hij haar te charmeren. Het gevolg laat zich raden: zonder passioneel op hem verliefd te zijn,

gaat ze overstag. Na nauwelijks een jaar hebben ze al huwelijksplannen.

Trouw aan het ideaal van de Kajotsters volgt ze met het oog op haar naderend huwelijk een verloofdencursus. Samen met andere cursisten wordt haar geleerd hoe ze best kookt en de huishouding organiseert. Hoe ze volgens de regels van de etiquette vrienden en familie ontvangt en wat haar te doen staat bij de geboorte van een kind.

De week voor ze trouwen praat ze met Maurits over hun toekomst. Ze droomt van een gezin met drie à vier kinderen. Naar zijn stilzwijgen te oordelen heeft hij het daar enigszins moeilijk mee. Ze is ervan overtuigd dat alles voor mekaar komt als ze eind augustus 1963, door de Oostendse burgemeester Jan Piers, in de echt worden verbonden.

De genodigden zijn vol lof over het feestmenu met tarbot als hoofdgerecht. Er worden moppen verteld. Iedereen lacht hardop tot de fotograaf de zaal betreedt met het nieuws dat de trouwfoto's in de kerk allemaal mislukt zijn. Alsof de duivel ermee gemoeid is.

De stiefvader van Maurits is een fervente socialist, een rabiate tegenstander van de Kerk. Over de bruidegom, zijn stiefzoon, heeft hij niet bepaald een hoge dunk. Als hij de jonge bruid in de toiletten van de feestzaal ontmoet, vertrouwt hij haar toe dat ze met haar toekomstige man maar beter op haar hoede kan zijn. Eerlijk als ze is biecht ze alles aan haar echtgenoot op. Alweer herhaalt Maurits dat zijn stiefvader

hem niet kan luchten. Om de vrolijke stemming niet te temperen laat het jonge koppel niets aan de gasten merken. Het feestgedruis gaat onverminderd voort. Het echtpaar kan maar beter, zoals Anne-Marie zich uit haar verloofdcursus herinnert, onopgemerkt de zaal verlaten. Morgen worden ze vroeg in de ochtend in de Oostendse wijk Petit Paris verwacht. Daar wacht op hen de bus voor een huwelijksreis naar Lourdes.

HOOFDSTUK 2

Er was voortdurend angst in mijn jeugd

De jeugdbeweging

Nauwelijks vier maanden na haar trouwdag was mijn moeder zwanger. Ik werd op 11 juni 1964 officieel geboren als Johan Laurent Alfons Verstreken. Later vernam ik van haar dat ze aan een andere voor naam had gedacht. Maar mijn vader wilde per se een Vlaams klinkende naam. Het compromis was dat ik en andere toekomstige kinderen een bijbelse naam zouden krijgen. Ik werd genoemd naar Johannes De Doper. Laurent, mijn tweede voor naam, verwijst naar de vader van mijn moeder. Een uit Seraing afkomstig ingenieur die in de elektriciteitsfabriek in Bredene-Sas werkzaam was.

Kort na mijn geboorte verlieten mijn ouders hun souterrain in de Zwaluwenstraat om te verhuizen naar een ander huurappartement in de Elisabethlaan, tegenover de Sint-Janskerk. Hetzelfde gebouw waarin mijn grootmoeder langs moederszijde woonde.

Mijn vader was behoorlijk actief in de parochie. Hij richtte een afdeling van de Chiro op en organiseerde

tentenkampen in Limburg. Mijn moeder, tante Mie voor de Chirojongeren, was voor de kookploeg verantwoordelijk. Ik was als dreumes de mascotte van de Chiro.

Na verloop van tijd werd de jeugdbeweging voor mijn vader een dankbaar excuus om, na zijn dagtaak, niet meteen huiswaarts te keren. Talrijk waren de avonden dat hij met leiders en vrienden van de Chiro zogezegd op café moest vergaderen. Op den duur was hij 's avonds meer uithuizig dan thuis. Dat hij zijn gezin minder belangrijk vond stak mijn moeder. Misschien kon een tweede kindje verhinderen dat hij definitief het verkeerde pad zou opgaan.

Geboorte en dood van mijn broertje

Op 12 mei 1966, uitgerekend op de verjaardag van mijn moeder, werd Peter geboren.

Tien dagen na zijn geboorte is hij helaas aan blauwziekte overleden. Dat is een afwijking aan het hart en het ademhalingsstelsel die indertijd niet te genezen was. Zijn dood heeft me als peuter fel aangeprengd.

Er hing een vreemde sfeer in huis. Peter lag in de slaapkamer van mijn moeder in een wieg opgebaard. Iedereen was nerveus. Er werd nauwelijks een woord gesproken. Ik voelde als ukkie dat er iets ergs gebeurd was. Mijn vader die weer eens laat en dronken thuis kwam, begon te schelden in de kamer waar het kinderlijkje zich bevond. Het was volgens hem allemaal

de schuld van mijn moeder die niet voor kleine kinderen kon zorgen. Mocht ze een vrouw op haar plaats zijn geweest, dan was Petertje volgens mijn vader niet gestorven. Jaren later realiseerde ik me dat mijn moeder onder de dood van mijn broertje fel heeft geleden. Ze kon met haar immens verdriet alleen bij mijn grootmoeder terecht. Mijn vader trok er zich niets van aan.

Ik zie nog altijd het beeld voor me van mijn moeder die het houten kruis op het graf van Peter wit verft. Ik zie mezelf nog met een gietertje de bloemetjes op het kerkhof water geven.

In het tweede leerjaar bracht onze klas in de week van Allerheiligen een bezoek aan het kerkhof. Ik zei tegen de leraar dat mijn broertje ook op het kerkhof lag. Toen we zijn graf gingen zoeken bleek dat het verdwenen was. Dat was niet naar de zin van mijn leraar. Omdat hij me niet geloofde is hij nadien aan mijn moeder gaan vragen of ik een en ander niet verzonnen had. De waarheid was dat zijn graf, na vrij korte tijd, was weggehaald. Blijkbaar was het indertijd de gewoonte bij een gebrek aan ruimte graven van jonge kindjes eerst te verwijderen, zonder hiervoor de toestemming te vragen aan familie en nabestaanden, laat staan ze tijdig te verwittigen. Voor mijn moeder en mezelf een pijnlijke ervaring.

Vader kwam vaak dronken thuis

Ik ben opgegroeid in de schaduw van de Sint-Janskerk in Oostende als een uiterst lief en vrolijk kind. Voortdurend wilde ik met iedereen spelletjes spelen. Alle meisjes kregen van mij kusjes. Op school was ik de lieveling van de kleuterleidsters.

Als mijn schooljuf eens ziek was, werd haar klasje opgedeeld tussen twee andere kleuterjuffrouwen. Dat was dan tussen beiden elke keer een touwtrekkerij over wie me zou krijgen. De juffrouw die poppenkast speelde was mijn favoriete.

Bij mijn klasgenootjes was ik opvallend populair. Er ging geen verjaardagsfeestje voorbij of ik was erop uitgenodigd. Maar toch was ik op de een of andere manier een verlegen jongetje. Ik veronderstel dat de gespannen situatie tussen mijn ouders daar de voor naamste oorzaak van was.

Na de dood van mijn broertje begon mijn vader zich van de ene op de andere dag vreemd te gedragen. Hij dronk overmatig en gedroeg zich zeer agressief tegenover mijn moeder.

Een van die vreselijke avonden die ik nooit zal vergeten overkwam me toen ik nog in de kleuterklas zat. Hij kwam weer eens beschonken thuis en schold zo hard op mijn moeder dat ik ervan wakker werd. Hij was in alle staten, mepte mijn moeder tegen de muur en riep dat hij haar zou vermoorden. Een leider van de Chiro, die met hem was meegekomen om nog een glas te drinken, probeerde hem tot rede te brengen. Maar

hij luisterde niet naar hem en bleef op mijn moeder slaan. Hij trok ze bij de haren in de gang. Stampte haar herhaaldelijk in de maagstreek en sloeg haar met haar gelaat enkele keren tegen een stenen trap.

Toen ik naar haar toeliep om haar te beschermen duwde hij me brutaal opzij. Intussen waren de bovenburen naar beneden gekomen om poolshoogte te nemen. Mijn moeder huilde en rilde van de angst. Omdat we geen telefoon hadden, vroeg mijn grootmoeder, die de ernst van de situatie inzag, iemand zijn huisarts te gaan halen. Meme deed in de klappen. Ze hield er wekenlang blauwe plekken aan over. Dokter Lambert was vrij snel ter plaatse en gaf mijn pa een spuitje om te kalmeren.

Die nacht heb ik in het bed van mijn grootmoeder geslapen. Na dat aangrijpend voorval had ik jarenlang nachtmerries.

Het ging met mijn vader van kwaad tot erger. Hij werd wegens frauduleuze praktijken ontslagen bij de Volksverzekering. Ofschoon hij geslaagd was voor het niet gemakkelijke examen van machinist bij de Nederlandse Spoorwegen koos hij voor een kantoorjob bij een firma voor wegebouw, waar hij na enige tijd eveneens wandelen werd gestuurd.

Het begin van een lange ellendige periode voor mijn moeder die ondanks alles hoopvol bleef. Een tijdlang ving ze een weesjongen van de parochie op. Zijn ouders waren bij een auto-ongeluk om het leven gekomen. Moeder droomde ook van een huisje met

een tuintje, of waarom niet met een stukje weide. Ze was ervan overtuigd dat een verhuizing van Oostende naar het Eernegemse platteland het tij kon doen keren. Met de erfenis van haar te jong gestorven vader had ze, behalve een nieuwe lichtblauwe Ford Taunus, een woning aan de Torhoutsebaan in Eernegem gekocht. Het had alles van een nieuw hoofdstuk in hun leven.

Mijn vader had een nieuwe job vlakbij de deur. Buiten wonend, ver van zijn Oostendse stamcafés verwijderd, zorgden de dieren voor een gezonde afleiding voor hem. Hij bleef maar drinken. Onder de keukentafel bevond zich een krat bier. Zijn ontbijt. Ook op zijn werk kon hij het drinken niet laten.

Overall verstopte hij flessen drank in huis. Dagelijks was er fysiek geweld. Hij nam me bij mijn kraag en broek vast en gooidde me meters verder. Omdat ik mijn moeder wilde beschermen, werd ik vaak opgesloten in mijn mansardekamer. De alcohol maakt van hem een vervaarlijk monster. Mijn bange, rusteloze nachten waren niet te tellen. Ik was toen zes jaar.

Elke dag nam ik samen met een leraar uit de buurt de lijnbus naar Oostende, waar ik in het eerste leerjaar van het Onze-Lieve-Vrouwcollege zat. Als gevolg van de thuissituatie viel ik op de bus constant in slaap. Op school kampte ik met concentratieproblemen.

Behalve *De Witte* van Ernest Claes en enkele woordenboeken waren er nauwelijks boeken in huis. Voor de aanschaf van een encyclopedie had mijn moeder talloze maanden gespaard. Bijna elke dag bladerde ik

erin. Vooral landkaarten fascineerden me. Een wereld ging voor me open.

Toen mijn moeder geld erfde van haar overleden vader kocht ze een kleurentelevisie. Ik herinner me nog goed dat de burens verwonderd kwamen kijken naar het mirakel van kleurentelevisie. 's Avonds mocht ik van mijn moeder echter niet kijken. Daar kwam pas jaren later verandering in. Mijn leraar had tegen haar gezegd dat ik naar het tv-journaal moest kijken. Het nieuws werd namelijk in de klas besproken, wat ik uitermate boeiend vond.

Ik liep met gesloten vuisten rond

Op mijn eerste communie was mijn moeder opvallend nerveus temeer omdat mijn vader weer een keer te laat was in de Sint-Janskerk. Na de kerkelijke plechtigheid was er een feest bij ons thuis. Voor mij en mijn nichtje die samen met mij haar eerste communie had gedaan, was het een vrolijke en zonnige dag. Ondanks wat tumult aan tafel, zoals dat gebruikelijk is bij een grote familie, is alles rustig geëindigd.

Niet lang daarna liep het weer grondig fout tussen mijn ouders. Nagenoeg elke dag kwam mijn vader opnieuw dronken thuis. Hij verweet mijn moeder dat ze hem verwaarloosde en slecht voor hem kookte. Het was lang niet uitzonderlijk dat hij een door mijn moeder heerlijk bereide maaltijd luid schreeuwend tegen de vloer of het plafond gooide.